

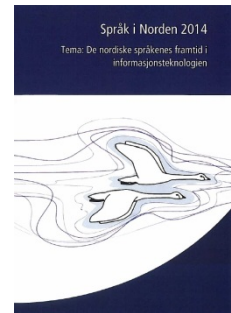
Sprog i Norden

Titel: Det nordiske sprogsamarbejde og Nordisk Sprogkoordination 2014-2018

Forfatter: Hulda Zober Holm

Kilde: Sprog i Norden, 2014, s. 173-180

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/sin/issue/archive>



© Forfatterne og Netværket for sprognævnene i Norden

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Søgbarhed

Artiklerne i de ældre numre af Sprog i Norden (1970-2004) er skannet og OCR-behandlet. OCR står for 'optical character recognition' og kan ved tegngenkendelse konvertere et billede til tekst. Dermed kan man søge i teksten. Imidlertid kan der opstå fejl i tegngenkendelsen, og når man søger på fx navne, skal man være forberedt på at søgningen ikke er 100 % pålidelig.

Det nordiske sprogsamarbejde og Nordisk Sprogkoordination 2014–2018

Hulda Zober Holm

Organiseringen af sprogområdet i perioden 2014-2018 bygger på ønsker om at forenkle organiseringen af sprogområdet, opnå klarere linjer for referenceforhold, styrke Nordisk Sprogkoordination og koordineringen af aktiviteter samt inddrage kultursektoren.

Organiseringen af sprogområdet i perioden 2014-2018 er blevet vedtaget af Embedsmandskomiteén for Uddannelse og Forskning (EK-U) på baggrund af en evaluering af enhederne på sprogområdet, gennemført i årene 2011 og 2012. Evalueringsrapporten "Med sprogforståelsen i fokus - Evaluering av enheterna på språkområdet under Nordiska ministerrådet 2012" blev leveret til Nordisk Ministerråds Sekretariat af evaluator i maj 2012.

Att på allvar främja den nordiska sprogforståelsen i enlighet med de politiska ambitionerna är ett omfattande och långsiktigt arbete. Men att skapa en organisation som på bästa sätt kan få ett genomslag hos barn och unga banar också väg för det nordiska samarbetet generellt och aktualiserar dess värde för omvärlden. En koncentration och ökning av språkområdets resurser är enligt evalueringens uppfattning därför nödvändig. (Citat fra evalueringsrapporten)

Fokusområder

EK-U har besluttet, at det nordiske sprogsamarbejde skal fokusere på følgende tre områder fra 2014:

1. De fire arbejdsspørgsmål i Deklaration om nordisk sprogpolitik (Sprogdeklarationen)

- Sprogforståelse og sprogkundskab
- Parallelsproglighed
- Mangesprogethed og flersprogethed
- Norden som sproglig foregangsregion

Sprogdeklarationen blev vedtaget den 1. november 2006 af Nordisk Ministerråd for Uddannelse og Forskning (MR-U). EK-U stadfæstede i 2008, at ansvaret for opfølgningen af Sprogdeklarationen er et nationalt anliggende. Fra 2014 skal det i højere grad undersøges, hvorvidt tiltag på sprogområdet kan understøtte nationale indsatser i opfølgningen af Sprogdeklarationen. Redegørelser for opfølgningen af Sprogdeklarationen er fremlagt på Nordisk Råds session i 2009, 2011 og 2013.

1. Indsatser for at styrke børn og unges sprogforståelse

Der skal være en fokuseret og målrettet indsats for at styrke børn og unges sprogforståelse i dansk, norsk og svensk. EK-U tog beslutningen om et særskilt fokus på arbejdet med børn og unge den 11. september 2008:

Beslutet om språksamarbetet handlar om at organiseringen [der trådte i kraft i 2009] skal bidra till en prioritering av en fokuserad och målinriktad insats för att barns och ungas förståelse för grannlandsspråken skall stärkas och att alla nordbor skall kunna kommunicera med varandra på ett skandinaviskt språk. ... ÄK-U beslöt följande: ... Særskilt fokus skal lægges på arbejdet med børn og unge.

2. Lytteforståelse

I skolerne har der hidtil været fokus på børn og unges læsefærdigheder, også når det gælder den såkaldte nabosprogsundervisning i fagene dansk, norsk og svensk. En undersøgelse af internordisk sprogforståelse har imidlertid vist, at udfordringerne med at forstå hinanden ligger i forståelsen af det talte sprog.

Forholdet mellem uddannelse og kultur

Sprog er et tværgående politikområde. I flere af de nordiske lande har kulturministrene ansvaret for sprogpolitik. Før den forrige omorganisering

ring på sprogområdet, der trådte i kraft den 1. januar 2009, havde MR-U og Nordisk Ministerråd for Kultur (MR-K) et delt ansvar for arbejdet med sprogpolitik, dog lå hovedansvaret for koordineringen af nordisk sprogpolitik i MR-U. Fra 2009 havde MR-U hovedansvaret for sprogområdet i Nordisk Ministerråd, mens MR-K havde et sektoransvar. Fra 2014 bibeholder MR-U hovedansvaret for sprogområdet i Nordisk Ministerråd, mens MR-K bibeholder sektoransvaret.

Skole og uddannelse er et vigtigt område for virkemidler på sprogområdet, men der er også vigtige virkemidler på kulturområdet som for eksempel computerspil, film, litteratur, medier, teater og tv. Det nye forvaltningsorgan skal i perioden 2014-2018 forholde sig til og gøre brug af begge sektorers virkemidler med det formål at styrke sprogforståelsen, primært blandt børn og unge.

EK-U og Embedsmandskomiteén for Kultur (EK-K) har besluttet at indgå i en dialog for at styrke samspillet mellem uddannelse og kultur. I den forbindelse er der oprettet en ad hoc arbejdsgruppe for sprogområdet med to medlemmer fra EK-U og to medlemmer fra EK-K. Forvaltningsorganet skal i perioden 2014-2018 holdes orienteret af Nordisk Ministerråds Sekretariat om udviklingen i de to sektorers samspil.

EK-U er styregruppe

EK-U overtog fra og med 2013 rollen som styregruppe for virksomheden på sprogområdet fra en af de forhenværende rådgivende grupper under MR-U; Nordisk Skolesamarbejde (NSS). EK-U er fortsat styregruppe for virksomheden på sprogområdet. Styregruppen skal sikre, at forvaltningsorganet administrerer sin virksomhed inden for de aftalte rammer. Styregruppen kan ændre aftalen med forvaltningsorganet, den samlede beløbsramme, sammensætningen af aktører og fordelingen af midlerne mellem aktørerne samt fokusområder. Styregruppen tager stilling til hvorvidt og i hvilken form der skal iværksættes en evaluering.

Foreningerne Nordens Forbund er nyt forvaltningsorgan

EK-U har udpeget Foreningerne Nordens Forbund (FNF) som nyt forvaltningsorgan for det nordiske sprogsamarbejde for perioden 2014-2018, som er finansieret af midler fra MR-Us budget. FNF har fået opgaven på baggrund af et tilbud der beskriver, hvordan FNF vil løse opgaven med at koordinere aktørerne samt hvilke selvstændige initiativer der vurde-

res som relevante for at styrke sprogforståelsen i dansk, norsk og svensk blandt børn og unge.

Skolen skal være omdrejningspunktet for strategiske indsatser på sprogområdet i hele den 5-årige periode. Målet er, at hvert eneste barn skal have en nordisk oplevelse under sin skoletid (Citat fra Foreningerne Nordens Forbunds tilbud)

Nordisk Sprogkoordination er således fysisk placeret i Foreningerne Nordens Forbunds sekretariat i København, og FNF har rekrutteret medarbejderne til Sprogkoordinationen. Sprogkoordinationen har i 2014 som de to vigtigste overordnede mål at opbygge og etablere en god koordinering af aktørerne og at opbygge og etablere gode kanaler for arbejdet med information og kommunikation, herunder en ny hjemmeside der i udtrykket skal ligne FNFs webbaserede undervisningsplatform Norden i Skolen.

FNF blev etableret i 1965 og er en paraplyorganisation for de nationale Foreningen Norden. Foreningen Norden blev stiftet i 1919 i Danmark, Norge og Sverige, og Foreningen Norden er i dag etableret i alle de nordiske lande samt Færøerne og Åland. De medarbejdere i de nationale foreninger der har et særligt ansvar for skoleområdet, vil få opgaver knyttet til de selvstændige initiativer, som FNF iværksætter i regi af Nordisk Sprogkoordination.

Aktører

De aktører som Nordisk Sprogkoordination skal koordinere er følgende:

- Program for Sprogkurser (der består af Nordkurs, Nordspråk og De Nordiske Perler)
- Nordiske Sprogpiloter
- Nordisk gruppe for Parallelsproglighed (midlertidig gruppe)
- Netværket for Sprognævnene i Norden

Ekspertgruppen Nordens Sprogråd

EK-U har besluttet at oprette en faglig referencegruppe for virksomheden på sprogområdet; Ekspertgruppen Nordens Sprogråd (ENS). EK-U har vedtaget et mandat for ENS som gælder i perioden 2014-2016. EK-U udpeger medlemmerne til ENS. Forvaltningsorganet skal anvende ENS til dels at opnå den fornødne faglige rådgivning, der via medlemmerne af referencegruppen dækker hele Norden, og dels til at sikre at der er sammenhæng mellem aktiviteterne på tværs af aktørerne. Nordisk Sprogkoordination har ansvaret for sekretariatsbetjeningen af ENS. Forvaltningsorganet skal fremlægge arbejdsplaner og årsrapporter for ENS og drøfte disse med gruppen inden arbejdsplaner og årsrapporter leveres til styregruppen EK-U via Nordisk Ministerråds Sekretariat. ENS skal udtale sig om arbejdsplanen.

Økonomi

MR-U har i 2014 afsat 6.911.000 DKK til sprogområdet. Beløbet er eksklusive midler til Nordplus Sprogprogrammet. Midlerne fordeles fra år til år. I 2014 fordeles midlerne på sprogområdet således:

Tabel 1

Nordisk Sprogkoordination (inklusive selvstændige initiativer)	2.290.349 DKK
Program for Sprogkurser (Nordkurs, Nordspråk, De nordiske Perler)	3.596.062 DKK
Nordiske Sprogpiloter	374.590 DKK
Netværket for Sprognævnene i Norden	250.000 DKK
Nordisk gruppe for Parallelsproglighed	150.000 DKK
Ekspertgruppen Nordens Sprogråd	250.000 DKK

Fordeling af midler på sprogområdet i 2014

Årshjul for planer og afrapporteringer

Ifølge aftalen mellem Nordisk Ministerråd og forvaltningsorganet Foreningerne Nordens Forbund (FNF) har forvaltningsorganet det overordnede ansvar for kvaliteten af hver enkelt opgave og aktør; strategiske planer for 2014-2018 samt arbejdsplan og årsrapport. Ifølge aftalen er det også forvaltningsorganet, der ved afslutningen af 2014 afgør, hvorvidt der

skal udarbejdes én samlet arbejdsplan og én samlet årsrapport for forvaltningsorganet og de enkelte tjenesteydelser. Nordisk Sprogkoordination ønsker i udgangspunktet at levere arbejdsplaner og årsrapporter i én samlet arbejdsplan og én samlet årsrapport.

Strategiske planer for 2014-2018

Forvaltningsorganet skal levere forvaltningsorganets og aktørernes strategiske planer 2014-2018 til styregruppen EK-U via Nordisk Ministerråds Sekretariat senest den 1. juni 2014. I den forbindelse har Nordisk Sprogkoordination indkaldt aktørerne til et strategi-seminar i foråret 2014. Forvaltningsorganet kan justere de strategiske planer. Såfremt der er tale om ændringer i substansen, skal styregruppen orienteres.

Arbejdsplaner

Forvaltningsorganet skal levere forvaltningsorganets og aktørernes arbejdsplaner til styregruppen EK-U via Nordisk Ministerråds Sekretariat senest den 1. november. Nordisk Ministerråds Sekretariat har således mulighed for at gå i dialog med forvaltningsorganet i november, inden arbejdsplanen forelægges for styregruppen. Forventede resultater for det kommende år skal fremgå af arbejdsplanen/arbejdsplanerne. Styregruppen skal godkende arbejdsplanen. Forvaltningsorganet kan justere arbejdsplanen. Såfremt der er tale om ændringer i substansen, skal styregruppen orienteres.

Årsrapporter

Forvaltningsorganet skal levere forvaltningsorganets og aktørernes årsrapport til styregruppen EK-U via Nordisk Ministerråds Sekretariat senest den 15. februar årligt. I årets første eller andet kvartal fremlægges årsrapporten for styregruppen. Hvorvidt det forgangne års forventede resultater blev opnået, skal fremgå af årsrapporten. Styregruppen skal godkende årsrapporten.

Nordiske aftaler

Forvaltningsorganet skal have kendskab til og i arbejdet forholde sig til følgende nordiske aftaler og andre dokumenter af betydning:

Helsingforsaftalen, som trådte i kraft den 1. juli 1962, særligt Artikel 8:

Undervisningen og udbildningen skall i skolorna i de nordiska länderna i lämplig omfattning innefatta undervisning om språk, kultur och allmänna samhällsförhållanden i de övriga nordiska länderna, inbegripet Färöarna, Grönland och Åland.

Aftale om kulturelt samarbejde, som trådte i kraft den 1. januar 1972, særligt Artikel 3, d:

(Aftaleparterne skal) främja undervisningen i de andre nordiska ländernas språk, kultur och samhällsförhållanden.

Deklaration om nordisk sprogpolitik fra 2006 (Sprogdeklarationen)

Strategier på undervisnings- og kulturområdet (såfremt sådanne findes)

Formandskabsprogrammer og sektorprogrammer

Chefkonsulent Hulda Zober Holm er leder af Nordisk Sprogkoordination.

Summary

The Nordic languages cooperation and Nordic Languages Coordination 2014-2018. The organization of the language field in the period 2014-2018 was adopted by the Committee of Senior Officials for Education and Research (EK-U). EK-U has decided that the Nordic language co-operation will focus on three areas from 2014: 1) The four issues in the Declaration on a Nordic language policy, 2) Efforts to strengthen children and young people's understanding of languages and 3) Listening comprehension. EK-U is the steering committee for the language field. The steering committee will ensure that the executive agency manages its business within the agreed framework. EK-U has appointed Confederation of Nordic Associations (Foreningerne Nordens Forbund - FNF) as the new execu-

tive body for the Nordic languages cooperation for the period 2014-2018 which is funded by the Council of Ministers for Education and Research (MR-U). Nordic Languages Coordination is physically located in FNFs Secretariat in Copenhagen.